

Open Monumentendagen

Dordrecht | 14 & 15 september

Monumentale routes

[MonumenteninDordrecht.nl](https://www.monumentenindordrecht.nl)

Dordtse handelsroutes

Deze wandeling is speciaal samengesteld voor het thema 'Routes, netwerken en verbindingen' van de Open Monumentendagen 2024. Je komt langs plekken waar de historische connecties van Dordrecht nog steeds te zien zijn. De stad heeft al eeuwenlang verbindingen met andere steden en landen en dat is tot op vandaag de dag zichtbaar.

- 1 De wandeling start op de Wijnbrug.**
De Voorstraatshaven, hier Wijnhaven genoemd, is de plek waar van oorsprong het riviertje de Thuredrith was. In de begintijd van Dordrecht vormde de Thuredrith de verbinding tussen de jonge nederzetting en de rest van wat later Holland zou heten. De Thuredrith verbond de rivieren de Dubbel en de Merwede.

Ga over de brug naar de Wijnstraat, daar rechtsaf. Wijnstraat vervolgen.
De Wijnstraat speelde een belangrijke rol in de verbinding tussen het Groothoofd (waar bezoekers van hoog aanzien zoals koningen, keizers en stadhouders de stad binnenkwamen) en het stadhuis.
- 2 Wijnstraat 110-112**
De gevelsteen toont een riviergezicht van de stad Embden met schepen, het stadhuis en het opschrift 'Embda'. Al in 1544 was het Duitse Embden protestants en een toevluchtsoord voor Nederlanders die de Spaanse inquisitie ontvluchtten. Voor Dordtse kooplieden was Embden een belangrijke haven op de route naar de Oostzee, met veel handelsbanden.
- 3 Wijnstraat 79-81 | Paulliac**
Vroeger was wijn misschien wel het belangrijkste handelsartikel van Dordrecht. De stad had verbindingen met alle Franse wijngebieden, vooral met de streek rond Bordeaux. Dit pand, gebouwd in 1910 door de bekende lokale architect H.A. Reus in opdracht van de firma Van Oldenborgh, diende als pakhuis met bovenwoning. De gevel, versierd met baksteen en de naam 'Paulliac' - een stad ten noorden van Bordeaux - herinnert aan deze rijke handelsgeschiedenis.
- 4 Wijnstraat 61 | Bordeaux**
De verbindingen met de wijnstreken in Frankrijk (meestal over zee) waren heel goed. Veel kooplieden-families in Nantes, La Rochelle, Bordeaux en zelfs in Portugal zijn van Dordtse origine. In 1853 verwierf wijnhandelaar Van Oldenborgh het pand Wijnstraat 61, dat werd vernoemd naar het wijngebied Bordeaux. Oorspronkelijk stond op deze plaats al een wijnpakhuis genaamd Den Toelast: een toelast was de benaming van een groot wijnvat.
- 5 Wijnstraat 15-19**
Natuurlijk waren het de schippers die de verbindingen onderhielden met de rest van de wereld. En dan echt in de ruimste betekenis van het woord. In het Grootshippersgilde waren de zeevarende schippers verenigd, in het Kleinschippersgilde (Riedijk) de binnenvaartschippers.

Door de Groothoofdspoort en daarna links.
- 6 Groothoofd**
Hier legden eeuwenlang de (passagiers)schepen aan. Eerst de zeilschepen, later de raderstoomschepen van Fop Smit. De kroegen hier hadden de namen van verre streken.

Vervolg de kade en houdt het water aan de rechterhand. Ga niet de brug over.
- 7 Kuipershaven 15-16.**
Hier zie je een rechthoekige grijze gevelsteen met het opschrift 'Rheims', vernoemd naar de belangrijkste stad in het champagnegebied. De meeste wijnpakhuisen in Dordrecht droegen namen van Franse wijnregio's.

- 8** Naast dit fraaie pakhuis, met zijn opvallende rode luiken, staat een pand dat opmerkelijk genoeg geen naam draagt. De kleine raampjes van deze pakhuisen dienden ooit voor de opslag van suiker van de West-Indische Compagnie. Dordrecht onderhield scheepvaartverbindingen met de Caraïben
- 9 Kuipershaven 32-33.**
Dordrecht had niet alleen banden met wijnstreken. Hier vind je twee rechthoekige gevelstenen met de opschriften 'Rhein' en 'Elbe'. Dit gebouw, vernoemd naar een steenkoolmijn in Duitsland, benadrukt het belang van kolen voor Dordrecht, vooral in het tijdperk van stoomschepen.
Dordrecht onderhield verbindingen met steden in Duitsland, waar veel stoomsleepers hun thuisbasis hadden. Het pand werd gebouwd in opdracht van de brandstoffenhandel Hageman & Van Nievelt, die kolen importeerde uit de Duitse mijn.
- 10 Zie aan de overkant het pakhuis Stockholm.**
Het kolossale pakhuis draagt de naam van Stockholm, de geboortestad van de bouwverwerf Johan Anthony Bruyn, hoewel hij zelf van Dordtse afkomst was. Dit pakhuis begon als suikerraffinaderij en diende later als opslagplaats voor graan en diverse andere producten. Tegenwoordig huisvest het kleinschalige bedrijven en zelfs een sportschool.
- 11 Zie naast Stokholm, Oslo.**
Oorspronkelijk waren het twee aparte pakhuisen, maar op verzoek van wijnkoper Frans van den Hoogen werden ze samengevoegd tot één wijnpakhuis met twee bovenwoningen. De naam Oslo heeft weinig te maken met de Noorse hoofdstad, hoewel daar vaak schepen uit Dordrecht naartoe voeren. De naam dient eerder als tegenhanger van het grote pakhuis ernaast, dat vernoemd is naar de Zweedse hoofdstad.

Sla linksaf de wat saai Schrijversstraat in.
- 12** Halverwege vind je het pakhuis 'Bergen in Noorwegen'. De vaart op Noorwegen stond bekend als de 'Kleine Oost', waar Dordtse schepen wijn, brandewijn, specerijen, tabak, zout, kaas, lakense stoffen en meer naartoe brachten. Terug namen ze voornamelijk stokvis, bokking, pek, teer en hout mee, maar vooral levertraan, een beruchte favoriet onder kinderen, die in Dordrecht vaak werd ingevoerd door schepen van de bekende familie Lotsy.

Aan het einde van de Schrijversstraat rechtsaf slaan en dan ben je weer bijna terug bij het startpunt van deze korte wandelroute.

Overbruggen

Hergebruik Dordtse brugwachtershuisjes

Door het op afstand bedienen van bruggen via camera's stonden de Dordtse brugwachtershuisjes er eenzaam bij. Sinds 2018 heeft de landelijke Stichting Brugwachtershuisjes daar verandering in gebracht met expositieruimtes, onverwachte ontmoetingsruimte, tiny office en mini museum. Af en toe komt er in nood nog een echte brugwachter lokaal bedienen. Fiets of wandel zelfstandig 4 km langs deze brugwachtershuisjes.

Tour met gids

Wandel zondag van 14.00 tot 16.00 uur mee met gids en Dordt naar Lotti Hesper van Stichting Brugwachtershuisjes. Vooraf aanmelden is niet nodig.
Startpunt: Onderaan de trappen van Zwijndrechtsebrug ter hoogte van Skatepark Dordrecht.
Eindpunt: Riedijksbrug.

- 1 Zwijndrechtsebrug.**
De twee brugwachtershuisjes van Rijkswaterstaat staan er al jaren eenzaam en verwaarloosd bij. De Zwijndrechtsebrug, een dubbele rolbasculebrug, werd in 1939 in gebruik genomen en was tot 1977 onderdeel van de A16. Met de aanstaande gebiedsontwikkeling van de Spoorzone lenen de huisjes zich erg goed om de nieuwe ontwikkelingen in het gebied zichtbaar te maken voor en door de stad.
- 2 Draaibrug.**
Project de eenzame rups neemt je mee in de basisbehoefte van de mens om in verbinding te zijn met zichzelf, andere mensen en de maatschappij. Op zaterdag 14 september zit Sterre Wensing van 13.00 tot 17.00 uur in het brugwachtershuisje met haar atelier Mollie. Ze nodigt vooral jongeren uit om op die dag langs te komen en elkaar te ontmoeten en uit te wisselen waar behoeftes liggen om met elkaar leuke dingen te organiseren.
Op zondag 15 september zijn Petra Roelofs, initiatiefneemster van project de eenzame rups, en Roald Riet van vitaliteit4all in het huisje aanwezig van 13.00 tot 17.00 uur. Er is een divers aanbod om jouw vitaliteit te bevorderen en elkaar te ontmoeten.

- 3 Engelenburgerbrug.**
Deze rijksmonumentale rolbasculebrug en het brugwachtershuisje zijn in 2022 gerestaureerd. In dit brugwachtershuisje zit een tiny office met De Uitkijk & datavragen van de stad door dataspecialist Paul Suijkerbuijk i.s.m. visuele belevingsconcept.
Op zondag 15 september is het huisje van 13.00 tot 17.00 uur open als mini boekwinkeltje met boeken over bruggen en brugwachtershuisjes met fotograaf Arie Pankras en niet-de-brugwachter Paul Suijkerbuijk.
- 4 Boombrug.**
In dit brugwachtershuisje zit een expositieruimte van Dordts Hout. Dordts Hout verwerkt lokaal gekapte bomen tot kwalitatieve houtproducten als tafels, pergola's en borrelplanken. Voor elke stam die Dordts Hout zaagt, plant zij minimaal twee bomen terug.
- 5 Riedijksbrug.**
Medio september 2024 opent dit huisje officieel zijn deuren. Vanaf dan vindt er elke week een onverwachte ontmoeting en goed gesprek plaats tussen twee Dordttenaren. Een blik vooruit op het Dordthuis dat opent in 2026. Een bijzondere plek waar de stad wordt gemaakt en je andere Dordttenaren ontmoet. Kom je alvast even binnenkijken op zaterdag 14 of zondag 15 september tussen 14.00 en 16.00 uur?
- 6 Prins Hendrikbrug.**
Dit brugwachtershuisje is ingericht als etalage en verwijzing naar het Binnenvaartmuseum, dat is gevestigd op zes vaartuigen die zijn afgemeerd op het terrein van de voormalige scheepswerf De Biesbosch. De duwboot Rene Siegfried, gebouwd in 1963 op deze scheepswerf, is het centrale schip van het Binnenvaartmuseum. Vanaf dit brugwachtershuisje kun je de duwboot zien liggen in het Wantij.

Stichting Brugwachtershuisjes

Stichting Brugwachtershuisjes heeft inmiddels veel expertise opgebouwd over hergebruik van brugwachtershuisjes in heel Nederland. Zij is actief met drie pijlers: kenniscentrum, projecten en beheer.
www.brugwachtershuisjes.nl

Fietsroute

Verken Monumentaal Dordrecht op de Fiets!

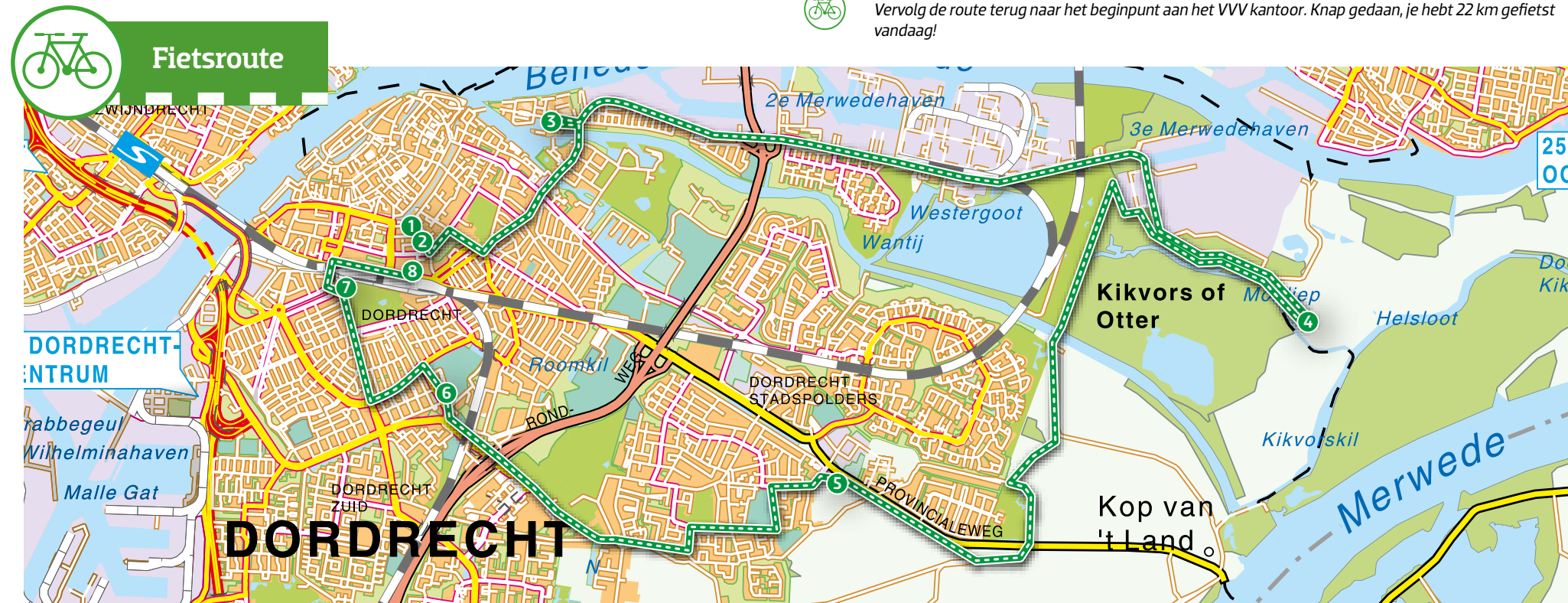
Tijdens de Open Monumentendagen kun je niet alleen het centrum ontdekken, maar ook de vele bijzondere monumenten buiten de binnenstad. Deze plekken zijn te voet wat lastiger te bereiken, maar perfect voor fietsliefhebbers. Daarom hebben we samen met Rond Uit Dordrecht een prachtige fietsroute uitgestippeld langs de monumenten buiten het centrum. Volg de blauwe pijlen om de volledige fietsroute te volgen.

Let op: niet alle monumenten zijn beide dagen geopend, maar de route is zo samengesteld dat het altijd een mooie fietstocht is. Via de QR-code kun je de route downloaden en aanpassen naar wens. Veel fietsplezier!

- 1 Remonstrantse kerk** | Cornelis de Wittstraat 28 | [za-zo](#)
De Remonstrantse kerk is gebouwd volgens de rationalistische stijl. Blikvangers zijn de glas-in-loodramen en het Maarschalkerweerd-orgel. Op beide dagen kun je hier terecht voor muzikale optredens, lezingen en exposities van beeldende kunst.

Start de route op de Spuiboulevard, Dordrecht
- 2 Wilhelminakerk** | Blekersdijk 41 | [za](#)
Maak een stop bij de Wilhelminakerk en bekijk het bijzondere ontwerp van het gebouw. Deze is geïnspireerd door de ideeën over liturgie en kerkbouw van theoloog Abraham Kuypers. Neem ook binnen een kijkje, er zijn op verschillende momenten muzikale concerten. Luister onder andere naar de klanken van de piano, het orgel of de blokfluit om 12.00, 13.00, 14.00, 15.00 en 16.30 uur.

Vervolg de route naar de Blekersdijk
- 3 Binnenvaartschepen als maritiem erfgoed** | Maasstraat 13 | [za](#)
Stap hier aan boord van de erfgoedsschepen van het Binnenvaartcentrum en ontdek de ontwikkelingen in de binnenvaart gedurende de laatste 170 jaar met onder andere maquettes, scheepsmodellen, nautische voorwerpen en kaarten. Bezoek binnenvaartmuseum René Siegfried, het voormalige schoolschip Prinses Beatrix en de Franse motor Marot.

Fiets 6 minuten via Kromhout naar de Maasstraat

Fiets 15 min via het Generaal Spoorpad naar de Baanhoekweg

- 4 Stenen Griendwerkerskeet Biesbosch** | Baanhoekweg 53 | [za](#)
De Stenen Keet is een historische griendkeet die door de griendwerkers van de Biesbosch werd gebruikt als onderkomen tijdens hun werk in de grienden. Ga zelfstandig op pad en vaar met de Zonnepunt naar het Griendmuseum op waar je halverwege de wandeling de Griendwerkerskeet kunt bezoeken. Of wandel onder leiding van een Biesboschgids naar de Stenen Keet. Meer informatie en prijzen: www.biesboschcentrumdordrecht.nl.

Fiets 20 min via de aangewezen paden naar de watertoren
- 5 Watertoren Buitenlust** | Kromme Zandweg 80 | [za-zo](#)
Na deze lange tocht heb je wel een verfrissing verdiend! Neem plaats in het restaurant en trakteer jezelf op iets lekkers. De oude watertoren van Dubbeldam was een van de eerste geheel uit beton gebouwde torens van Nederland. Sinds de duurzame verbouwing in 2000 is de toren geopend voor publiek en kan je vanaf de zevende etage genieten van het uitzicht over de polders richting de Biesbosch.

Fiets 15 min naar de Nassauweg
- 6 Essenhof** | Nassauweg 200 | [zo](#)
Mocht je hier op zondag langskomen dan kun je naast het bezoeken van de historische graven ook de Thuredrith aula bezoeken en meedoen aan de wandeling: Wandelend verleden op Essenhof. Op zondag is Essenhof een van de muzikale monumenten.

Fiets langs het Weizigtpark in 5 min naar het Koetshuis
- 7 Koetshuis Weizigt** | Van Baerleplantsoen 30 | [zo](#)
De eerste steen voor Koetshuis Weizigt werd in opdracht van de familie de Roo gelegd in mei 1886. Het gebouw had een koetsenstalling, een paardenstal, diverse werkruimtes en een dienstwoning. Je kunt de gehele begane grond met Paardenstal en Koetsruimte bezichtigen. Op zondag is er een fototentoonstelling van voor en na de restauratie. Medewerkers vertellen je er graag meer over. Op zaterdag kun je natuurlijk altijd een rondje wandelen door het park.

Fiets door het Weizigtpark in 6 min naar de Burgemeester de Raadsingel
- 8 Antoniuskerk** | Burgemeester de Raadsingel 45 | [za-zo](#)
De laatste stop op deze bijzondere fietsroute. Speciaal voor de Monumentendagen worden er in de kerk oude Liturgische voorwerpen en paramenten tentoongesteld. Op zaterdag 15.30 uur wordt een concert gegeven door het Nuenens Mannenkoor. En op zondag om 14.00 uur door het Dameskoor "Laudate Dominum" en om 15.00 uur door de Schola Cantorum "St. Gregorius".

Vervolg de route terug naar het beginpunt aan het VVV kantoor. Knap gedaan, je hebt 22 km gefietsd vandaag!

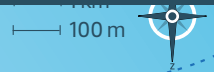

Dordtse Handelsroute

Overbruggen

Legenda:

- Parkeren eerste 24 uur gratis (Let op, verplicht invoeren kenteken)
- Parkeren touringcars
- Fietsenstalling (gratis & bewaakt)
- Parkeergarage
- Busstation
- Hotel
- Terrassenplein
- Openbaar toilet
- Pinautomaat

Download hier de DordrechtSD app!

Weeskinderdijk
Eerste 24 uur gratis
(Let op, verplicht invoeren kenteken)

Nationaal Onderwijsmuseum (De Holland)

Nationaal Park De Biesbosch
5 km

WATERSCHAP PAPENDRECHT
GOLLEWEG - URECHT

Kijk voor meer informatie en het volledige programma op:

MonumenteninDordrecht.nl